

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3095/2017. (IV. 28.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.VI.21.738/2014/18. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Barbalics István ügyvéd, 1025 Budapest, Felső Zöldmáli út 13.) eljáró indítványozó 1. (a továbbiakban: indítványozó1, a perben: felperes), és indítványozó 2. (a továbbiakban: indítványozó2, a perben: II. rendű alperes) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján fordult alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló perben megállapított tényállás szerint a II. rendű alperes üzlettársával meg kívánta vásárolni a felperesi jogelőd tulajdonában álló ingatlant (a továbbiakban: ingatlan). A vételár nem állt rendelkezésükre, emiatt az ügylethez nagyobb összegű kölcsönre volt szükségük. A kölcsön folyósítására – közvetítőn keresztül – az I. rendű alperes (indítványozó) vállalkozott, aki a kölcsön fedezetéül az ingatlant kívánta felhasználni. Az érdekeltek 1996. március 27-én megjelentek a közjegyző előtt, és a 211/1996. ügyszámú okiratban a II. rendű alperes egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozatot tett, amely szerint ötvenmillió forint kölcsönt vett fel a felperestől, és vállalta, hogy ezt az összeget kamataival együtt három hónapon belül visszafizeti. A közjegyző által kiállított másik, 212/1996. ügyszámú okirat szerint a felperes eladta az ingatlant negyvenötmillió forintért az I. rendű alperesnek, a vevő három hónapra visszavásárlási jogot engedélyezett a részére. A vételárat a felperes nem vette fel, az I. rendű alperes viszont huszonötmillió forint kölcsönt adott a II. rendű alperesnek három hónapos futamidőre, havi 10%-os kamatra. Az I. rendű alperes a kölcsön összegéből az első havi kamatot levonta, további 2,5 millió forint pedig kifizetésre került a kölcsön összegéből a közvetítő részére. A felperes és a II. rendű alperes később írásban rögzítették, hogy közöttük kölcsönszerződés nem jött létre, a II. rendű alperes pedig kötelezettséget vállalt arra, hogy a huszonötmillió forint kölcsönt és kamatát visszafizeti az I. rendű alperesnek, a megállapodásnak azonban nem tett eleget. Az I. rendű alperes az adásvételi szerződés alapján tulajdonjogát az ingatlan-nyilvántartásba bejegyeztette, az ingatlant 1996. szeptember 27-én birtokba vette és attól kezdve használta.
- [3] A felperes 1996. augusztusában bírósághoz fordult, keresetében a közte és az I. rendű alperes között létrejött adásvételi szerződés, valamint a II. rendű alperes egyoldalú kötelezettségvállalását tartalmazó nyilatkozat érvénytelenségének megállapítását és az eredeti állapot helyreállítását kérte. Az I. rendű alperes a kereset elutasítását kérte, a II. rendű alperes a kereset teljesítését nem ellenezte. A Fővárosi Bíróság 2.P.27.502/1996/31. számú közbenső ítéletével megállapította, hogy az ingatlanra kötött adásvételi szerződés érvénytelen, a közjegyzői okiratba foglalt egyoldalú kötelezettségvállalás tekintetében pedig a keresetet a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 123. §-a alapján elutasította. A közbenső ítélet indokolása szerint az adásvételi szerződés színlelt volt, a peres felek valódi szerződési akarata ugyanis nem az ingatlan tulajdonjogának átruházására, hanem az I. és II. rendű alperes közötti kölcsönügyletre irányult, amely kölcsön visszafizetésének biztosítékaul szolgált a felperesi ingatlan. A közbenső ítéletet a másodfokon eljáró Legfelsőbb Bíróság helybenhagyta, majd a jogerős határozatot – mint felülvizsgálati bíróság – hatályában fenntartotta.
- [4] Az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonása körében folytatódó perben az I. rendű alperes továbbra is a kereset elutasítását kérte, egyúttal viszontkeresetet is előterjesztett arra az esetre, ha a bíróság nem utasítaná el a keresetet. Az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezése folytán megismételt eljárás során elhunyt felperesi jogelőd jogutódjaként perbe lépő felperes végleges keresetében annak megállapítását is kérte, hogy a felperesi jogelőd és az I. rendű alperes között az érvénytelenné nyilvánított adásvételi szerződésen kívül, azzal összefüggésben érvényes leplezett szerződés nem jött létre. A Fővárosi Törvényszék 71.P.25.917/2010/92. számú ítéletével elrendelte a felperes tulajdonjogának az ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzését, illetve az

- I. rendű alperes tulajdonjogának törlését. Kötelezte továbbá az I. rendű alperest, hogy ingóságaitól kiürítve adja a felperes birtokába a perbeli ingatlant, fizessen a felperesnek használati díjat, kamatot, kártérítést és perköltséget. Az elsőfokú bíróság ezt meghaladóan a felperes keresetét, valamint az I. rendű alperes feltételesen előterjesztett viszontkeresetét elutasította.
- [5] Az ítélet ellen az I. rendű alperes élt fellebbezéssel. A Fővárosi Ítéltábla 5.Pf.20.486/2014/10. számú ítéletével az I. rendű alperes viszontkeresete vonatkozásában a pert megszüntette és ebben a keretben az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezte. Az elsőfokú ítéletnek fellebbezéssel támadott egyéb rendelkezéseit a másodfokú bíróság részben megváltoztatta: elrendelte, hogy az I. rendű alperes javára 25 millió forint kölcsön és járuléki erejéig jelzálogjogot jegyezzenek be az ingatlan-nyilvántartásba, a felperes kártérítési igényét pedig teljes egészében elutasította.
- [6] A jogerős ítélet ellen a felperes és az I. rendű alperes is felülvizsgálati kérelemmel élt. A Kúria Pfv. VI.21.738/2014/18. számú ítéletével hatályában fenntartotta az ítéletet, indokolása szerint a másodfokú bíróság a kellően feltárt és helyesen megállapított tényállásból az ügy érdemét tekintve helyes jogi következtetéseket vont le, annak indokaival azonban csak részben értett egyet. A Kúria hangsúlyozta, hogy a jogerős közbenső ítélet alapján a felperes és az I. rendű alperes által kötött adásvételi szerződés színleltéje folytán semmis. Megállapítható volt ugyanakkor, hogy a színlelt szerződés olyan megállapodást leplezett, amely dologi biztosíték adására, jelzálog biztosítására irányult. Mivel a régi Ptk. 207. § (6) bekezdése értelmében a színlelt szerződést a leplezett szerződés alapján kell megítélni, a Kúria álláspontja szerint a jogerős ítélet helyesen állapította meg az eredeti állapot helyreállítása során a jogkövetkezményeket. Megerősítette, hogy sem a kölcsönkövetelés, sem a jelzálogjog nem évült el, de erre irányuló kereseti kérelem hiányában elszámolásra a per keretei között nem volt lehetőség.
- [7] 2. Az indítványozók a Fővárosi Ítéltábla jogerős ítélete, és a Kúria felülvizsgálati eljárásban hozott ítélete ellen nyújtottak be alkotmányjogi panaszt azt állítva, hogy a Kúria ítélete ellentétes az Alaptörvény I. cikk (1)–(2) bekezdésével, a XIII. cikk (1) bekezdésével, a XXIV. cikk (1) bekezdésével (másutt a XXVIII. cikk (1) bekezdésével) valamint a XXVIII. cikk (7) bekezdésével. Az indítványozók állított sérelmeiket a másodfokú ítélet azon rendelkezéséből eredtetik, amely elrendelte, hogy a perbeli ingatlanra huszonötmillió Ft kölcsön és járuléki erejéig jelzálogjogot jegyezzenek be az ingatlan-nyilvántartásba I. rendű alperes javára. Az indítványozók szerint a másodfokú bíróság ezzel a döntéssel elvonta a felperes tulajdonát, túlterjeszkedett a kérelem és ellenkérelem keretein, mert a jelzálogjog bejegyzése iránt sem kereseti, sem viszontkereseti kérelmet nem terjesztettek elő a felek. Sérelmezték továbbá, hogy a másodfokú bíróság ítéleti rendelkezését nem előzte meg a perben a kölcsönszerződés tényét, érvényességét érintő vizsgálat, emiatt a felperes nem tudott érdemben védekezni a kölcsönszerződéssel összefüggésben. Sérelmesnek tartották az indítványozók, hogy a tulajdonjogukat alapvetően érintő másodfokon hozott, „elsőfokú érdemi döntésnek minősülő” ítélet ellen rendes jogorvoslattal, azaz fellebbezéssel nem élhettek. Hangsúlyozták, hogy a per folyamán a II. rendű alperes következetesen állította, hogy senkinek nem adott kölcsönt. Állították, hogy a „nem adott kölcsönre alapított felperesi zálogjog keletkeztetése a II. alperes keresete nélkül olyan állami tiltott behatolás a kérelmezői tulajdonviszonyokba,” amely a tisztességes eljárás, a tulajdonjog védelme vonatkozásában alapjogsértő, és elvonta a tényleges jogorvoslathoz való jogot is. A Kúria felülvizsgálati ítéletével kapcsolatban azt sérelmezték, hogy a Kúria a másodfokú ítélettel okozott sérelmeiket nem orvosolta, hatékony jogvédelmet nem biztosított, mert a jogerős ítélet hatályában fenntartotta. Az indítványozók szerint az Alkotmánybíróságnak azt kell indítványuk alapján vizsgálnia, hogy „a közjogi anyagi és eljárásjogi és magánjogi korlátok biztosítják-e azt a jogi környezetet és azt az intézményi garanciát, amelyek a jelen perbeni esetekben működőképessé teszik a tulajdonhoz való jog védelmét”, továbbá hogy „a peres eljárásban biztosított volt-e az indítványozó számára a tisztességes eljáráshoz és a tényleges jogorvoslathoz való jog”. Az indítványozók kérték, hogy az Alkotmánybíróság a „kifogásolt döntés” végrehajtásának felfüggesztésére hívja fel a bíróságot.
- [8] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az Abtv.-ben előírt feltételeknek. Vizsgálata eredményeként az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz az alábbi okoknál fogva nem fogadható be.

- [9] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Ügyrend 28. § (2) bekezdése értelmében az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint meghatározott határidő a kézbesítést, illetve a jogszabály hatálybalépését követő napon kezdődik. Ha a határidő utolsó napja munkaszüneti napra esik, a határidő csak az azt követő legközelebbi munkanapon jár le. Az Ügyrend 28. § (1) bekezdése szerint a határidő elmulasztásának következményeit nem lehet alkalmazni, ha a beadványt legkésőbb a határidő utolsó napján hivatali időben benyújtották vagy ajánlott küldeményként postára adták. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a felülvizsgálati eljárásban személyesen eljáró indítványozó a Kúria támadott ítéletét 2016. január 21. napján vette át, majd 2016. február 8. napján adott meghatalmazást jogi képviselőjének az Alkotmánybíróság előtt indítandó panasz eljárásban történő képviselőre. Az alkotmányjogi panaszt az indítványozók jogi képviselője a postai bélyegző tanúsága szerint 2016. március 22. napján, az indítványozó2 vonatkozásában elkéssetten, a támadott ítélet indítványozó2 részére történő kézbesítésétől a fentiek szerint számított hatvanegyedik napon adta ajánlott küldeményként postára. Az Abtv. 30. § (3) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság olyan alkotmányjogi panasz tárgyában is dönthet, amelyet az indítványozó rajta kívül álló elháríthatatlan okból történő akadályoztatása folytán a határidő eltelte után nyújtott be, és az akadály megszűnésétől számított tizenöt napon belül – az elbírálásra alkalmas indítvány előterjesztésével egyidejűleg – igazolási kérelmet nyújtott be. Indítványozó2 nem nyújtott be igazolási kérelmet, késedelmét nem mentette ki, ezért elkéssett alkotmányjogi panasz a továbbiakban nem volt vizsgálható.
- [10] 3.2. Az Abtv. 51. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság az Alaptörvény, valamint az Abtv. szerint arra jogosult indítványa alapján jár el. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha egyértelműen megjelöli az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglaltakat. Vizsgálata eredményeként az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy indítványozó1. alkotmányjogi panasz az alábbi okoknál fogva nem fogadható be.
- [11] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pontja szerint az indítványban meg kell jelölni a vizsgálandó bírói döntést, az f) pont értelmében pedig kifejezett kérelmet kell előterjeszteni a bírói döntés megsemmisítésére. Indítványozó1 a Fővárosi Ítéletábrla jogerős ítéletének és a Kúria felülvizsgálati ítéletének vizsgálatát és megsemmisítését is kérte az Alkotmánybíróságtól. Az Abtv. 27. § alapján az ügy érdemében hozott, vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés lehet alkotmányjogi panasz tárgya, ha az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az Alkotmánybíróságnak az Ügyrend 32. § (1) bekezdésében rögzített értelmezése szerint az Abtv. 26. § (1) bekezdés b) pontjában, 27. § b) pontjában és 56. § (2) bekezdésében foglalt jogorvoslati lehetőség kimerítésének kötelezettsége nem vonatkozik a felülvizsgálatra mint rendkívüli jogorvoslatra. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz akkor is benyújtható, ha törvény felülvizsgálati kérelem vagy indítvány benyújtását is lehetővé teszi. Az indítványozó1 a Fővárosi Ítéletábrla jogerős ítélete ellen törvényes határidőben nem fordult az Alkotmánybírósághoz, ő a Kúriának az Ügyrend 32. § (2) bekezdés a) pontja értelmében alkotmányjogi panasszal megtámadható ítélete ellen nyújtott be alkotmányjogi panaszt. A felhívott rendelkezésekre figyelemmel az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy az indítványozó1 panaszának tárgya a Kúria ítélete, a panasz befogadhatóságának vizsgálatát ezért a Kúria ítélete elleni panaszra kellett szűkíteni.
- [12] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja szerint az indítványban elő kell adni az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, az e) pont alapján pedig az indítványnak indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel. Ezekből a jogszabályi feltetelekből az következik, hogy az indítványban be kell mutatni, hogy az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezéseinek indítványozó szerinti tartalmával a támadott bírói döntés miért ellentétes.
- [13] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a jogi képviselővel eljáró indítványozó1 azon túlmenően, hogy ismertette a pertörténetet, megjelölte az Alaptörvény egyes rendelkezéseit, és részleteket idézett egyes alkotmánybírósági döntésekből, a Kúria ítélete által okozott alapjogi sérelmeit nem fejtette ki, nem indokolta meg, hogy a Kúria ítélete szerinte miért ellentétes a megsérteni vélt alaptörvényi rendelkezésekkel, és nem hivatkozott a támadott bírói döntésben megjelenő jogértelmezés alaptörvény-ellenességére sem. A másodfokú ítélettel szemben felhozott, ezért a Kúria ítéletére, illetve eljárására legfeljebb csak közvetetten értelmezhető kifogások az Alkotmánybíróság megítélése szerint szakjogi, törvényességi jellegűek, ezek lehetséges alkotmányossági összefüggései az indítványból hiányoznak. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza, „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés d) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel

való összhangját. Az Alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. „Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, és az abból levont következtetés megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat” {3012/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [20]}.

- [14] Az indítvány a Kúria ítéletével összefüggésben a jogorvoslathoz való jog alkotmányos tartalmát érintő indokot, érvet sem jelölt meg, ilyen tartalommal álláspontot nem fejtett ki, alkotmányossági problémát, kérdést nem fogalmazott meg. Emlékeztet az Alkotmánybíróság arra, hogy töretlen gyakorlata szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jog a rendes jogorvoslatokra vonatkozik, a felülvizsgálat mint rendkívüli – azaz a már jogerős határozatokkal szemben igénybe vehető – jogorvoslat nem része a jogorvoslathoz való jog alkotmányos tartalmának {lásd például 3035/2017. (III. 7.) AB végzés, Indokolás [6]}.
- [15] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy az indítvány nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában meghatározott feltételnek, mert a jogi képviselővel eljáró indítványozó a megjelölt Alaptörvényben biztosított jogok és a saját alapjogi sérelmei közötti összefüggést nem mutatta be, az indítvány alkotmányjogilag értékelhető indokolást, érvelést nem tartalmaz. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy „[i]ndokolás hiányában a kérelem nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség. Az Alaptörvény egyes rendelkezéseinek pusztá felsorolása ugyanis nem ad kellő alapot az alkotmányossági vizsgálat lefolytatására [...]” {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]}.
- [16] A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt – figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésére – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés d) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2017. április 11.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/680/2016.

